

HUIZERMAAT

MAVO / HAVO / VWO / GYMNASIUM

Programma van toetsing en afsluiting

4 Havo

**Cohort
2023 - 2025**

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Schoolexamen en centraal examen	4
2. Vakken die alleen een schoolexamen hebben	4
3. SE-weken	5
4. Regels m.b.t. het verloop van het (school)examen	5
5. Vaststellen cijfer van een schoolexamen onderdeel	6
6. Verhindering of te laat komen bij een SE-toets	6
7. Praktische opdrachten	6
8. Aangepast examen	7
9. Herkansen en inhalen	7
10. Doublure	8
11. De eindbeoordeling van het schoolexamen	8
12. De slaag-/zakregeling	9
13. Hulpmiddelen	9
14. Overzicht getoetste domeinen in de schoolexamens	11
15. Informatie per vak	12
16. Slotbepalingen	13
17. Examencommissie	13
Nederlandse taal en letterkunde	14
Engelse taal en letterkunde	16
Franse taal en letterkunde	18
Duitse taal en letterkunde	20
Aardrijkskunde	22
Geschiedenis	24
Economie	26
Bedrijfseconomie	28
Natuurkunde	30
Scheikunde	32
Biologie	34
Onderzoek & Ontwerpen	36
Natuur, leven en technologie	38
Wiskunde A	40
Wiskunde B	42

Kunst algemeen en Kunst beeldend	44
Maatschappijleer (reguliere leerlingen)	46
Maatschappijleer (IBC-leerlingen)	47
Culturele Kunstzinnige Vorming	48
Lichamelijke opvoeding	49

Inleiding

Dit document is een aanvulling op het Examenreglement van de Gooise Scholen Federatie, 2023/2024. Dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) beschrijft alle onderdelen van het schoolexamen en beschrijft per vak de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt. Verder wordt aangegeven hoe de afname van de schoolexamens is georganiseerd.

1. Schoolexamen en centraal examen

Voor de meeste vakken bestaat het examen uit een schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE). De onderdelen van het SE worden op verschillende momenten in de bovenbouw afgenomen. Het CE wordt gedurende één periode aan het einde van het laatste schooljaar afgenomen. Bij vakken met een SE en CE bepalen beide onderdelen elk voor 50% het eindcijfer. Bij vakken met alleen een SE is het eindcijfer gelijk aan het SE-cijfer. Hieronder is aangegeven welke vakken alleen een SE kennen.

2. Vakken die alleen een schoolexamen hebben

De volgende vakken hebben alleen een schoolexamen:

- onderzoeken & ontwerpen (O&O)
- natuur, leven en techniek (NLT)
- culturele en kunstzinnige vorming (CKV)
- maatschappijleer (maat)
- lichamelijke oefening (LO)
- profielwerkstuk (PWS)

Lichamelijke opvoeding

Dit vak wordt niet afgerond met toetsen of praktische opdrachten, maar met een handelingsdeel. Voor een handelingsdeel dienen leerlingen opdrachten naar behoren af te ronden. Dit betekent dat leerlingen bij LO een inspanningsverplichting hebben. Om het diploma te behalen moet de eindbeoordeling van LO in ieder geval voldoende zijn. Leerlingen die vanwege een fysieke of psychische beperking, niet kunnen deelnemen aan de LO lessen in het examenjaar, is het mogelijk om ontheffing aan te vragen. Onderdeel van de aanvraag voor ontheffing is een verklaring van een (school)arts of een psycholoog. Leerlingen die LO niet voor afronding van het volledige schoolexamen in het examenjaar met een voldoende hebben afgerond, kunnen niet deelnemen aan het centraal examen.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een uitgebreide opdracht waarbij de leerling een eigen onderzoek opzet en uitvoert.

Een profielwerkstuk (pws) is een meesterproef waarin vaardigheden, die zijn opgedaan gedurende je schoolloopbaan, worden gebruikt om een onderzoeksvraag te beantwoorden. Een leerling leert ter voorbereiding op het HBO/WO zich extra te verdiepen in een onderwerp dat past bij zijn of haar profiel.

De studielast van het gehele pws bedraagt gemiddeld 80 uur per leerling.

Het pws is een onderzoeksopdracht waaraan je in 4 en 5 havo werkt, bij voorkeur in drietallen.

Het maken van het profielwerkstuk is opgedeeld in fasen. De puntenverdeling en eisen die gesteld worden aan de verschillende fasen worden vastgelegd in het zogenaamde 'PWS

boekje'. Deze wordt tijdig aan de leerlingen ter beschikking gesteld op het moment dat het werken aan het profielwerkstuk wordt gestart. De eindbeoordeling van het PWS in 5 havo maakt deel uit van het combinatiecijfer. Zie hiervoor "De slaag-/zakregeling" bij het onderdeel "Het centraal examen".

Herexamen van een schoolexamenvak

Na afronding van NLT of Wiskunde D in het examenjaar mag eenmalig één herexamen gemaakt worden. Er wordt dan een herexamen gemaakt over alle stof van het vak. Indien het resultaat van de herkansing hoger is dan het eerder behaalde resultaat dan wordt dit resultaat overschreven met het resultaat van het herexamen. Voor de overige vakken met alleen een schoolexamen is er geen herexamen.

3. SE- weken

Tijdens het schooljaar zijn er enkele SE- weken. Tijdens deze weken/dagen zijn er geen reguliere lessen maar maken de leerlingen hun SE-toetsen.

In 5 havo en 6 vwo zijn er twee SE- weken: 'SE week 1' en 'SE week 2'. In 4 havo, 4 vwo en 5 vwo zijn er drie SE weken: 'SE week 1', 'SE week 2' en 'SE week 3'. In 4 havo worden er ook voortgangstoetsen gepland in SE week 1 en SE week 2. In 4 vwo worden er voortgangstoetsen gepland in alle SE weken.

4. Regels m.b.t. het verloop van het (school)examen

Het is leerlingen niet toegestaan in lokalen waar een SE-toets, SE-PO of een examen wordt afgelegd, iets anders mee te nemen dan schrijfgereedschap en hulpmiddelen voor zover deze voor het afleggen van het desbetreffende onderdeel toegestaan zijn. Bijvoorbeeld tassen, jassen, hoofddeksels, smartwatches, communicatiemiddelen en beeld- en geluidsdragers mogen niet in het lokaal meegenomen worden. Deze zaken moeten worden opgeborgen in de kluisjes indien ze mee naar school genomen zijn.

Tijdens het eerste half uur van de tijd mogen leerlingen het lokaal niet verlaten. Leerlingen blijven tijdens een SE-toets op hun plaats zitten. Als een leerling klaar is met de toets, levert deze leerling al het materiaal in bij de surveillant. Ook kladpapier moet worden ingeleverd. Leerlingen volgen te allen tijde de aanwijzingen van de surveillant op. Als de surveillant aangeeft dat de tijd om is, dan moeten de leerlingen hun pen neerleggen.

De volgende zaken worden als onregelmatigheid aangemerkt:

- Het ongeoorloofd afwezig zijn bij een toets of klassikaal PO.
- Het delen van voorkennis over een toets.
- Het afkijken, het bewust meewerken aan afkijken of voorzeggings bij, aan respectievelijk van een medeleerling.
- Het bij zich hebben van niet toegestane hulpmiddelen.
- Het aanbrengen van wijzigingen op een toets als de afname voorbij is.
- Het niet opvolgen van de aanwijzingen van een surveillant.
- Plagiaat bij praktische opdrachten.
- Het gebruik van chatbots, of een andere vorm van AI, indien het gebruik hiervan niet expliciet wordt vermeld als toegestaan hulpmiddel bij de opdracht.

Deze lijst is niet uitputtend. Hierboven staan slechts de meest voorkomende zaken. Na een geconstateerde onregelmatigheid worden maatregelen genomen conform artikel 6 van het Examenreglement van de GSF. Een leerling heeft tot vijf dagen na het opleggen van een maatregel conform artikel 6 het recht tegen de beoordelingswijze schriftelijk bezwaar aan te tekenen bij de rector. De rector doet vervolgens binnen vijf schooldagen een uitspraak.

Aanvullende regels en informatie m.b.t. het verloop van het eindexamen worden voor aanvang van het eerste tijdvak aan de leerlingen ter beschikking gesteld in het zogenaamde 'Examendraaiboek voor leerlingen'.

5. Vaststellen cijfer van een schoolexamen onderdeel

Een leerling heeft tot vijf dagen na het vaststellen van een cijfer voor een SE onderdeel het recht tegen de beoordelingswijze schriftelijk bezwaar aan te tekenen bij de rector. De rector doet vervolgens binnen vijf schooldagen een uitspraak.

6. Verhindering of te laat komen bij een SE-toets

Indien een leerling tijdens een SE-toets verhinderd is, moet deze leerling vóóraf door de ouders/verzorgers worden afgemeld bij de conciërges voor deze SE-toets. De ouder/verzorger geeft aan dat de leerling een SE-verplichting heeft met vermelding van het vak (en de docent). De conciërges geven de verhindering door aan de examencommissie. Zonder correcte afmelding vóóraf door de ouders/verzorgers wordt voor een gemiste toets een 1,0 ingevoerd als cijfer op basis van artikel 6 en artikel 9a van het Examenreglement van de GSF. Een uitzondering hierop wordt gemaakt in gevallen van aantoonbare overmacht of in zeer bijzondere situaties. Dit ter beoordeling van de betrokken afdelingsleider. Een leerling kan niet achteraf worden ziekgemeld.

Als een leerling tijdens een SE-toets te laat is, wordt hij/zij tot maximaal een half uur na het officiële begintijdstip nog toegelaten. De verloren tijd kan niet worden ingehaald. Een uitzondering vormen de luistertoetsen bij de talen en de individuele afspraken die leerlingen hebben voor bijvoorbeeld een mondeling. Hierbij wordt de leerling na aanvang van de luistertoets niet meer toegelaten. Bij een mondeling bepaalt de vakdocent of de leerling nog toelaatbaar is voor het geplande mondeling. Indien een leerling niet meer kan worden toegelaten tot de SE-toets, geldt dit als een onregelmatigheid.

7. Praktische opdrachten

In dit PTA boekje staat bij elke praktische opdracht een week-indicatie aangegeven.

De vakdocent zal leerlingen tijdig van de volgende informatie omtrent de praktische opdracht voorzien:

- een beschrijving van de praktische opdracht
- een (globaal) beoordelingsmodel
- het tijdstip van inleveren van het eindproduct
- het tijdstip van inleveren van eventuele tussenproducten
- de wijze van inleveren
- een indicatie van het aantal studielasturen dat nodig is om de hele praktische opdracht uit te voeren
- de toegestane hulpmiddelen

Deze informatie moet in ieder geval beschikbaar worden gemaakt in de Classroom van het desbetreffende vak.

Leerlingen maken de uitwerking van hun praktische opdracht altijd in een document in de Classroom van het desbetreffende vak, en niet op een eigen computer of laptop. Praktische opdrachten moeten altijd ingeleverd worden in de Classroom. Daarnaast kan de vakdocent vragen om een exemplaar op papier of ander medium.

Inleverdata van praktische opdrachten zijn bindend. Er wordt geen uitstel verleend. Dat geldt ook voor de aangegeven momenten voor het inleveren van tussenproducten. Indien het eindproduct niet tijdig wordt ingeleverd, dan wordt de eindbeoordeling gebaseerd op het laatst ingeleverde tussenproduct. Indien een leerling ook geen tussenproduct(en) heeft ingeleverd, dan wordt het cijfer 1 toegekend op basis van artikel 6 en 9a van het Examenreglement van de GSF.

Indien een leerling tijdens de uitvoering van een klassikale praktische opdracht van het SE verhinderd is, moet deze leerling vóóraf door de ouders/verzorgers worden afgemeld bij de conciërges voor deze SE-PO. De ouder/verzorger geeft aan dat de leerling een SE-verplichting heeft met vermelding van het vak en de docent. De conciërges geven de verhindering door aan de examencommissie.

Ziekte van een leerling op of voorafgaand aan de uiterste inleverdatum is geen geldige reden tot uitstel. Bij langdurige ziekte kan ruim vóórafgaand aan het inlevertijdstip uitstel worden aangevraagd bij de examencommissie.

Storingen van computers of printers zijn geen reden tot uitstel.

8. Aangepast examen

Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte kunnen aanspraak maken op aanpassing van het schoolexamen en het centraal examen. Zij dienen hiertoe een verzoek in bij de examencommissie. In de meeste gevallen zal het verzoek via het zorgteam van de Huizemaat ingediend worden. Het verzoek moet ingediend worden bij de start van het schoolexamen in de 4^e klas. Indien een ondersteuningsbehoefte in de loop van een schooljaar wordt gediagnosticeerd, kan een verzoek voor aanpassing alsnog worden ingediend bij de examencommissie. De aanpassing gaat in op het moment dat de examencommissie het verzoek heeft gehonoreerd en werkt niet met terugwerkende kracht.

Aanpassingen kunnen alleen worden toegekend onder voorwaarden die door overheid zijn opgesteld. Deze voorwaarden zijn te vinden in de brochure 'Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte'. Deze brochure is te vinden op examenblad.nl, maar staat ook onder de 'Thema's' van de examensite van Huizemaat, gsf.nl/mijnsghuizemaat.nl, PTA- en exameninformatie.

Leerlingen met tijdverlenging hebben bij SE-toetsen recht op 20% extra tijd met een maximum van een half uur. Leerlingen die vanwege dyscalculie extra tijdverlenging krijgen hebben, afhankelijk van de hoeveelheid rekenwerk, recht op maximaal 20% extra tijd. Andere aanpassingen zijn het gebruik van voorleessoftware of het gebruik van een laptop. Leerlingen die van voorleessoftware gebruik maken, dienen elk schooljaar voor 1 oktober een formulier in te vullen. Dit formulier is verkrijgbaar bij het zorgteam.

9. Herkansen en inhalen

Het schooljaar is voor elke jaarlaag ingedeeld in SE-perioden. Een leerling mag per SE-periode één SE-onderdeel herkansen. In SE-periode 2 in 5 havo en 6 vwo mogen alle leerlingen twee SE-onderdelen herkansen.

Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst, tenzij dit expliciet anders vermeld wordt bij de beschrijving van deze PO bij een specifiek vak. SE-toetsen zijn herkansbaar, tenzij expliciet vermeld is dat de desbetreffende toets niet herkansbaar is.

Wanneer een leerling een SE-toets mist door ziekte, absentie of andere reden en daarvoor correct wordt afgemeld door zijn/haar ouders/verzorgers voorafgaand aan de afname van de SE-toets, dan haalt de leerling deze toets in bij het inhaalmoment. Aansluitend op elke SE-week volgt er een inhaalperiode. Tijdens deze periode worden volgens dezelfde planning als de planning van de SE week inhaalmomenten georganiseerd. Indien bijvoorbeeld op de eerste dag van de SE week Nederlands en economie is afgenomen, dan worden op de eerste dag van de inhaalperiode de inhaaltoetsen van deze twee vakken gepland, enzovoorts. De inhaalperiode duurt dus net zo lang als de voorafgaande SE week. Een leerling die een SE mist, weet hierdoor op welke dag hij/zij deze toets moet inhalen in de inhaalperiode. Organisatorische zaken, zoals lokaal en tijdstip worden tijdig bekendgemaakt.

Wanneer een leerling een klassikale SE-PO mist door ziekte, absentie of andere reden en daarvoor correct wordt afgemeld door zijn/haar ouders/verzorgers voorafgaand aan de afname van de SE-PO, dan spreekt de vakdocent een inhaalmoment af met deze leerling. Het is uiteraard wenselijk dat het inhalen zo snel mogelijk gebeurt.

Een gemiste herkansing kan niet worden ingehaald.

Indien een leerling zowel afwezig is bij de eerste afname van een SE-toets als bij de herkansing, dan maakt de leerling in samenspraak met de mentor en vakdocent (en zo nodig met de examencommissie) een afspraak om deze zo snel mogelijk in te halen. De mentor informeert de examencommissie over de gemaakte afspraak.

Leerlingen maken hun herkansings-wens kenbaar via een inschrijvingsformulier in de hierboven genoemde Google Classroom. Leerlingen worden tijdig hierover geïnformeerd via hun schoolmail. De examencommissie geeft de uiterste inschrijfdatum in deze mail en via het examen-mededelingenbord. Na de sluiting van de inschrijving kan geen herkansing meer worden aangevraagd. Als bewijs van de inschrijving bewaart de leerling de mail die hij/zij ontvangt als respons op de inschrijving. In geval van technische problemen, informeert de leerling voor het sluitingsmoment van de inschrijving de examencommissie via een mail.

10. Doublure

Voor alle doublanten en afgewezen kandidaten geldt in beginsel dat zij alle SE onderdelen uit het betreffende leerjaar opnieuw dienen af te leggen.

Indien een leerling gezakt is en ervoor kiest om het examenjaar te doubleren, heeft hij het recht om het SE-resultaat van een vak dat alleen een SE kent en dat voldoende is afgesloten, te laten staan. Een voldoende SE-resultaat is in dit geval een eindbeoordeling van 6,0 of meer óf een eindbeoordeling Voldoende of Goed. In overleg met de mentor kan een leerling beslissen om gebruik te maken van het recht om voldoende SE-cijfers te laten staan. Het vak hoeft dan niet gevolgd te worden. Uitzondering op deze regel is lichamelijke opvoeding. Het resultaat blijft staan, maar de LO-lessen dienen wel gevolgd te worden.

11. De eindbeoordeling van het schoolexamen

Om aan het centraal examen te mogen meedoen, moet de leerling aan een reeks van voorwaarden voldoen zoals geformuleerd in het Examendossier. Informatie daarover is te vinden in het Examenreglement. Het Examenreglement wordt bepaald door de Gooise Scholen Federatie en wordt elk schooljaar na 1 oktober gepubliceerd op de examensite van Huizermaat, gsf.nl/mijnsguizermaat.nl, PTA- en exameninformatie.

De berekening van het SE-cijfer hangt af van het gegeven of een vak wel of geen centraal examen heeft. Zie daarvoor "Vakken die alleen een schoolexamen hebben". Als een vak alleen een schoolexamen heeft, dan wordt het eindcijfer vastgesteld als een geheel getal. Hiertoe wordt het behaalde eindresultaat in twee stappen afgerond naar een geheel getal. Heeft het vak ook een centraal examen, dan wordt het eindcijfer afgerond op één cijfer achter de komma.

N.B. Alle resultaten van toetsen en praktische opdrachten die in de PTA-regelingen van 4 havo en 5 havo staan vermeld, tellen mee bij de berekening van het eindcijfer.

Het combinatiecijfer

Dit cijfer telt mee als examencijfer voor een aantal zogenaamde kleine vakken of grote activiteiten. Voor de havo heeft de wetgever bepaald dat in elk geval de cijfers voor het profielwerkstuk (PWS), CKV en voor maatschappijleer zijn opgenomen in het combinatiecijfer. Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) van het PWS en maatschappijleer gemiddeld. Het gemiddelde wordt afgerond op een geheel getal (in één stap).

12. De slaag-/zakregeling

De slaag/zakregeling die gehanteerd wordt bij de bepaling van de examenuitslagen is vastgelegd in het Examenreglement van de Gooise Scholenfederatie. De onderstaande alinea's zijn toegevoegd ter informatie. In geval van een verschil tussen onderstaande tekst en de regeling zoals deze beschreven is in het Examenreglement van de GSF, dan is deze laatste leidend.

Een kandidaat is geslaagd als:

- voor alle vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld het eindcijfer 6 of meer is behaald,
- voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer een 5 en voor de overige vakken een 6 of meer is behaald,
- voor de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 1 keer een 4 of 2 keer een 5 of 1 keer een 4 en 1 keer een 5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde tenminste een 6,0 is,
- indien geen van de eindcijfers lager is dan een 4,
- indien het gemiddeld cijfer voor het CE een 5,50 of hoger is,
- indien ten hoogste één 5 is behaald als eindcijfer voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde A of B,
- indien leerlingen zonder wiskunde in hun vakkenpakket het schoolexamen rekenen hebben gedaan.
- indien het vak lichamelijke opvoeding (LO) is beoordeeld als "voldoende" of "goed".

Cijfers voor maatschappijleer, PWS en culturele en kunstzinnige vorming (CKV) maken deel uit van het combinatiecijfer (zie ook "Het combinatiecijfer"). Een eindcijfer van een 3 of lager op de cijferlijst betekent dat de leerling niet geslaagd is. Ook als het combinatiecijfer voldoende is maar één van de onderdelen van het combinatiecijfer een 3 of lager is, is de leerling gezakt.

13. Hulpmiddelen

Toegestane hulpmiddelen bij SE en CE

Bij de schoolexamens worden die hulpmiddelen toegestaan die volgens de regeling bij de eindexamens in het huidige schooljaar toegestaan zijn. Omwille van de leesbaarheid is hieronder de regeling verkort weergegeven. De complete regeling met betrekking tot de toegestane hulpmiddelen bij de eindexamens is te vinden op:

Basispakket hulpmiddelen

Bij een examen zijn bij ieder vak toegestaan:

- ééndelig verklarend woordenboek Nederlands,
- schrijfmateriaal, inclusief millimeterpapier,
- tekenpotlood,
- blauw en rood kleurpotlood,
- liniaal met millimeterverdeling,
- passer,
- geometrische driehoek,
- vlakgum,
- rekenmachine met basisbewerkingen.

Rekenmachines die over deze basisbewerkingen beschikken: Casio fx-82MS, HP10S+ en TI30XB(S).

Bij (school)examens dient er altijd met pen (blauwe of zwarte inkt) te worden geschreven. Uitzondering hierop is het invullen van de antwoordbladen bij luistertoetsen. Deze moeten met een zwart potlood worden ingevuld. Voor het tekenen van bijvoorbeeld grafieken of structuurformules, mag de leerling een zwart potlood gebruiken. Dit is niet verplicht.

Tevens mogen er hulpmiddelen worden meegenomen die geen enkele relatie hebben met de (school)exameneisen, maar die wel functioneel zijn. Hieronder vallen: een nietmachine, markeerstiften, een puntenslijper, een leesliniaal (loop) of oordopjes (= gehoorbeschermers).

Bij de vakken waar een grafische rekenmachine is toegestaan, is *alleen* één grafische rekenmachine toegestaan. Het is bij die vakken niet toegestaan de beschikking te hebben over een gewone rekenmachine.

Vakspecifieke hulpmiddelen havo

Vak	
Moderne vreemde talen	Een woordenboek vanuit èn een woordenboek naar de moderne vreemde taal toegestaan, in één band of in twee afzonderlijke delen. Een digitaal woordenboek is niet toegestaan. Bij het examen Engels is tevens een woordenboek Engels-Engels toegestaan. Dit geldt niet voor de SE's.
Wiskunde A en B	<ul style="list-style-type: none"> - grafische rekenmachine - roosterpapier in cm²
Natuurkunde	een door de CvTE goedgekeurd informatieboek: BINAS 6 ^e editie
Scheikunde	een door de CvTE goedgekeurd informatieboek: BINAS 6 ^e editie
Biologie	een door de CvTE goedgekeurd informatieboek: BINAS 6 ^e editie

De grafische rekenmachine (GR)

De grafische rekenmachine dient van een door de CvTE goedgekeurd merk en type te zijn. Op Huizermaat wordt er gewerkt met een grafische rekenmachine van Texas Instruments /Hewlet Packard. Het gebruikte model is de TI-84 Plus CE-T (4H/5H/4V/5V) of een HP Prime (6V).

De rekenmachines die door het CvTE zijn goedgekeurd:

Casio	- fx-9860GII(SD) - fx-CG50.
Hewlett Packard	- HP Prime
Texas Instruments	- TI-84 Plus CE-T (Python) - TI-Nspire CX - TI-Nspire CX II-T
NumWorks	- de grafische rekenmachine van NumWorks

De eisen die er gesteld worden aan de versie van het operating systeem op de grafische rekenmachine en de gebruikte examenstand wordt door de wiskundedocenten met de leerlingen gecommuniceerd. Voor de eindexamens worden de eisen gepubliceerd in de Maartmededeling op examenblad.nl.

Verder geldt het volgende: een grafische rekenmachine mag niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden. Het is niet toegestaan tijdens het (school)examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat die geleend is na de start van het desbetreffende (school)examen. Het is niet toegestaan meer dan één grafische rekenmachine ter beschikking te hebben. Het geheugen van de grafische rekenmachine moet voor aanvang van het (school)examen geblokkeerd worden door middel van de zogenaamde examenstand.

Binas

Voor de Binas uitgave (6e editie) voor havo/vwo is een erratum uitgegeven. Zie voor errata de site www.noordhoffuitgevers.nl, > voortgezet onderwijs > zoeken op 'Binas errata'. Het is toegestaan deze fouten in de Binas te verbeteren.

Computer/laptop

Sommige SE-toetsen en examens worden afgenomen op de computer. Ook zijn er leerlingen die toestemming hebben om altijd op een laptop te werken. Voor het gebruik van computers en laptops als schrijfgerei gelden de volgende regels:

- De leerling mag geen gebruik maken van verboden hulpmiddelen, zoals een digitaal woordenboek.
- De spellingscontrole hoeft niet te worden uitgezet, behalve voor niet-dyslectische leerlingen bij het vak Nederlands.
- De leerling mag gebruik maken van de standaard hulpmiddelen, zoals een papieren woordenboek.

14. Overzicht getoetste domeinen in de schoolexamens

In dit PTA boekje is bij alle onderdelen aangegeven welke domeinen worden getoetst. In de onderstaande tabel is per vak en per afdeling aangegeven welke domeinen tot de verplichte examenstof van het centraal examen behoren. Alle overige domeinen moeten verplicht getoetst worden in het schoolexamen.

	havo	vwo
Nederlands	A, D	A, D
Engels	A	A
Frans	A	A
Duits	A	A
Latijn	-	A1, B3, C5
Aardrijkskunde	A1, B2, C2, D1, E1	A1, B1, C1, D1, E1
Geschiedenis	A en B, de tijdvakken 5 t/m 10	A, B
Economie	A, D, E, F, G, H, I,	A, D, E, F, G, H, I
Bedrijfseconomie	A, B, C2, D2, E2, F, G	A, B, C2, D2, E2, F, G
Filosofie	-	A1, A2, deels: B, C, D, E
Natuurkunde	A, B1, B2, C1, C2, D1, E1, G1, H	A, B1, B2, C1, C2, C3, D1, D2, E2, F1, H
Scheikunde	A, B1, B2, B3, B4, B5, C1, C2, C3, C6, C7, C8, D1, D3, E1, F1, F3, G1, G2	A, B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, D1, D3, E1, E2, F1, F2, F3, G1, G2, G3
Biologie	A, B2, B3, B4, B5, B7, B8, C1, D4, E4, F1, F2	A, B1, B2, B3, B4, B5, B8, C1, C3, D1, D2, D5, E3, F1, F2
Wiskunde A	A, B1, B2, C, E1, E2, E3, E4	A, B, C, D
Wiskunde B	A, B, C, D	A, B, C, D, E
Wiskunde C	-	A, B, C, D, F, G
Kunst	A, B, C	A, B, C

15. Informatie per vak

Na deze algemene inleiding is er per vak een overzicht van alle SE-onderdelen. Van elk onderdeel is te zien:

- Kolom 'Periode': De rapportperiode waarin een SE-onderdeel valt. Elk schooljaar heeft twee rapportperiodes.
- Kolom 'Onderwerp en bron': een titel en een globale omschrijving van het onderdeel. Dit kunnen hoofdstuknummers zijn of onderwerpen of een beschrijving van al het materiaal dat bestudeerd moet worden als voorbereiding op het SE.
- Kolom 'Soort toets': de keuzes zijn TT voor toetsen en PO voor praktische opdrachten, met daarachter of het onderdeel mondeling, schriftelijk of digitaal (op een computer) wordt afgenomen. Als er sprake is van een mengvorm wordt dit tweede deel vaak achterwege gelaten

- Kolom 'Week': De SE week of de kalenderweek waarin de toets wordt afgenomen of waarin de inleverdatum van een PO valt
- Kolom 'Tijdsduur in minuten': dit geeft aan hoe lang de desbetreffende toets duurt. Deze tijd is zonder een eventuele tijdverlenging in het geval van een aangepast examen.. Bij PO's wordt deze kolom leeg gelaten. Alleen als het PO uit een klassikaal deel bestaat, dan wordt de duur van dit klassikale deel aangegeven.
- Kolom 'SE': het ED-nummer (examendossier-nummer) waaronder het resultaat van dit onderdeel in SOM komt te staan.
- Kolom 'Gewicht': Het gewicht van het onderdeel. Het totaal van de gewichten is altijd 100%. Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van alle onderdelen.

16. Slotbepalingen

In alle gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de rector na overleg met de examencommissie.

In uitzonderlijke gevallen heeft de rector, daartoe gemandateerd door het bevoegd gezag, de bevoegdheid na overleg met betrokkenen, met de examencommissie en, indien nodig, met de inspectie, van de regeling van het schoolexamen af te wijken.

17. Examencommissie

De examencommissie van de Huizermaat bestaat uit de volgende leden:

- Gerrie Stuurman
- Jan van Haren
- Niek Tabak
- Eliza van der Heide Wijma
- Bill van Delft

Deze commissie is te bereiken op hzm-examenbeheer@gsf.nl.

Nederlandse taal en letterkunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 sl
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Schrijfvaardigheid Gedocumenteerd schrijven 1 Domein A, C en D	TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED401	17%

Nederlands taal en letterkunde

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 slu.
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Schrijfvaardigheid Gedocumenteerd schrijven 2 Betoog – beschouwing Domein A, C, D Debatteren De documentatiemap is volgens de richtlijnen en op tijd ingeleverd. Dit onderdeel is niet herkansbaar . Domein B, D	TT Digitaal	SE week 1	120	ED502	20%
		PO Mondeling	SE week 1	30	ED503	25%
4	Argumentatieve vaardigheden en leesvaardigheid Domein A, D Mondeling literatuurgeschiedenis en letterkunde Literatuurgeschiedenis vanaf verlichting in combinatie met literaire werken 5, 6, 7 & 8. Een deel van het mondeling is een specialisatie van een literaire stroming. Domein B, E1, E2, E3, F	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	18%
		TT Mondeling	SE week 2	15 - 20	ED505	20%

Toelichting onderdelen letterkunde en letterkunde & literatuurgeschiedenis:

Gedurende havo 4 en 5 dien je minimaal acht verschillende literaire werken te lezen die oorspronkelijk zijn geschreven in de Nederlandse taal. De verdere eisen waar de te lezen literaire werken aan moeten voldoen, worden door de docent in de les toegelicht. Bij elk gelezen roman hoort een in te leveren Boekopdracht

Engelse taal en letterkunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 360 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Schrijfvaardigheid Adhv short stories: report, article, letter, review, story writing Bron: Stepping Stones en reader Writing & Stories Afgenomen op de computer N.B. Bij dit SE mag alleen een woordenboek NL-EN gebruikt worden. Het woordenboek EN-NL is niet toegestaan. Domein D	TT Digitaal	SE week 3	90	ED401	10%

Engelse taal en letterkunde

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 360 slu
Uren: 3 uur per week (IBC-klas 2,5 uur)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Presentatievaardigheid Kennis van land en volk. Presentatie in deelgroepen. Domein C</p> <p>Schrijfvaardigheid Essay. Er mag alleen gebruik worden gemaakt van een papieren woordenboek. Er wordt gewerkt in Word op een schoolcomputer. Domein D</p>	TT Mondeling	-	5	ED502	10%
		TT Digitaal	SE week 1	90	ED503	15%
4	<p>Luistervaardigheid (CITO) Kijk- en Luistervaardigheid Domein B</p> <p>Spreken Gespreksvaardigheid Gesprek n.a.v. (een niet eerder ingezien) artikel, over de actualiteit en een film en een zelfgeschreven gedicht. Deze gesprekken worden in trio's afgenomen. Domein C, F</p> <p>Letterkunde Twee gelezen literaire werken, waarvan 1 algemeen: Kindred en 1 gekozen uit shortlist; poetry; literary terms N.B. Bij dit SE mag alleen een woordenboek NL-EN gebruikt worden. Het woordenboek EN-NL is niet toegestaan. Domein E</p>	TT Schriftelijk	Adviesdatum CITO	60	ED504	25%
		TT Mondeling	SE week 2	10	ED505	15%
		TT Schriftelijk	SE week 2	90	ED506	25%

Franse taal en letterkunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 sl
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Schrijfvaardigheid Opdracht op basis van oefenstof (thema's, grammatica en vocabulaire) <i>Grandes Lignes + Référence</i> Werkwoordenkaart en papieren woordenboek NL-FR, FR-NL toegestaan. Domein D	TT Digitaal	SE week 3	90	ED401	25%

Frans taal en letterkunde

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur In minuten	SE	Gewicht
3	<p>Spreekvaardigheid en gespreksvaardigheid Domein C1, C2</p> <p>Je kunt informatie in correct Frans presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden. Je kunt adequaat reageren in sociale contacten met doeltaal gebruikers; informatie vragen en verstrekken; uitdrukking geven aan gevoelens; zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden; strategieën toepassen om een gesprek op gang te houden.</p>	TT Mondeling	SE week 1	15	ED502	25%
4	<p>Kijk- en Luistervaardigheid (CITO) Domein B</p> <p>Literatuur Twee gelezen literaire werken en in de les verstrekte handouts en -gemaakte aantekeningen Domein E</p>	TT Schriftelijk	Adviesdatum CITO	60	ED503	25%
		TT Schriftelijk	SE week 2	90	ED504	25%

Duitse taal en letterkunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week (IBC 2 uur per week)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Schrijfvaardigheid Opdracht op basis van adequaat reageren in schriftelijke contacten met doeltaalgebruikers. "Spickzettel" Grammatik toegestaan. Afgenomen op de computer. Bij dit SE mag een papieren woordenboek NL-DU, DU-NL gebruikt worden. Domein D1, D2	TT Digitaal	SE week 3	60	ED401	25%

Duitse taal en letterkunde

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week (IBC 2,5 uur per week)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Spreekvaardigheid In de les behandelde thema's. verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden. Domein C2</p>	TT Mondeling	SE week 1	10 - 15	ED502	25%
4	<p>Kijk- en Luistervaardigheid (CITO) kijk- en luistertoets Sluit aan bij behandelde thema's Domein B</p> <p>Literatuur Twee gelezen literaire werken, wordt door docent verstrekt en opgegeven aantekeningen. Domein E</p>	TT Schriftelijk	Adviesdatum CITO	60	ED503	25%
		TT Schriftelijk	SE week 2	60	ED504	25%

Aardrijkskunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	PO Amsterdam Excursie naar Amsterdam Domein E, F	PO Schriftelijk	Week 22	-	ED401	20%
	Leefomgeving: Stedelijke gebieden en Leefomgeving: Wateroverlast BuiteNLand H1 + H4 Domein A, E	TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED402	20%

Aardrijkskunde

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Domein Wereld BuiteNLand H1 + H4 Domein A, B	TT Schriftelijk	SE week 1	90	ED503	30%
4	Domein Aarde en Brazilië BuiteNLand H2 + H3 + H5 Domein A, C, D	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	30%

Geschiedenis

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	Praktische opdracht historische vaardigheden GWP: 2 ^e fase Havo Handboek historisch overzicht + werkboek Hst1 t/m Hst4 + aantekeningen Domein A	PO Schriftelijk	Week 41	-	ED401	10%
2	Tijdvak 5 t/m 8 en thema 1 GWP: 2 ^e fase Havo Handboek historisch overzicht + Werkboek + aantekeningen Domein A, B, C,	TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED402	20%

Geschiedenis

Leerjaar: 2024-2025

Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu

Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Tijdvak 5 t/m 10, thema 2 en parlementaire geschiedenis GWP: 2 ^e fase Havo Handboek historisch overzicht + werkboek + aantekeningen Domein A, C, D, E	TT Schriftelijk	SE week 1	120	ED503	35%
4	Tijdvak 5 t/m 10 en Historische Contexten GWP: 2 ^e fase Havo Handboek historisch overzicht + werkboek + aantekeningen GWP: Havo Historische contexten Domein A, B	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	35%

Economie

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week (IBC-klas 2 uur)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Onderzoeksopdracht Opdracht wordt gedurende het schooljaar uitgedeeld en uitgevoerd. Domein A, J, K	PO Schriftelijk	Week 16	-	ED401	15%
	Crisis, Geldzaken en Vragers & Aanbieders Lesbrieven LWEO Havo + aantekeningen + experimenten Domein A, B, C, J, K	TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED402	20%

Economie

Leerjaar: 2024-2025

Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 slu

Uren: 3 uur per week (IBC-klas 2,5 uur)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Markt & Overheid plus gedeeltelijke centrale examenstof vanuit de 4^e klas LWEO lesbrief Markt en Overheid + aantekeningen Centrale examenstof vanuit de 4^e klas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lesbrief Vragers en aanbieders <p>Domein A, D, F, G, H</p>	TT Schriftelijk	SE week 1	90	ED503	25%
4	<p>Verdienen & Uitgeven plus Europa plus gedeeltelijke centrale examenstof vanuit de 4^e klas LWEO lesbrieven Havo + aantekeningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdienen en uitgeven • Europa <p>Overige Centrale examenstof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jong en Oud • Vragers en aanbieders • Markt en Overheid <p>Domein A, D, E, F, G, H, I</p>	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	40%

Bedrijfseconomie

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 3 uur per week (IBC-klas 2 uur)

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	Financiële zelfredzaamheid Lesbrief 'Financiële zelfredzaamheid + aantekeningen Domein A, B1	TT Schriftelijk	Week 49	60	ED401	10%
2	Praktische opdracht Uitgedeelde opdrachten plus uitleg over een spreadsheet Domein A, H Personeelsbeleid en interne organisatie plus Marktverovering plus Bedrijf starten hfs 1 en 2 Lesbrieven 'Personeelsbeleid en interne organisatie' plus 'Marktverovering' plus 'Bedrijf starten' plus aantekeningen. Domein A, B2, B3, B4, C1 en E1	PO Schriftelijk	Week 4	-	ED402	10%
		TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED403	10%

Bedrijfseconomie

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Het resultaat Lesbrieven 'Het resultaat' plus aantekeningen N.B.: de inhoud van de lesbrieven 'bedrijf starten' is nodig om deze lesbrieven goed te begrijpen. Domein A, F</p>	TT Schriftelijk	SE week 1	90	ED504	30%
4	<p>Financiering en verslaggeving, investeren, examenstof uit eerdere lesbrieven Lesbrieven: 'Financiering en verslaggeving' 'Investeren' En andere examenstof: 'Financiële zelfredzaamheid' 'Bedrijf starten' 'Marktverovering': hfs 1, hfs 2 §1 t/m 3, hfs 3 §3 en hfs 4 'Personeelsbeleid en Interne organisatie': hfs 1 t/m 4 'Het resultaat' met alle aantekeningen die tijdens de lessen zijn gegeven. Domein A, B3, B4, D, F, G</p>	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED505	40%

Natuurkunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	PO Systeembord Domein A, G2, I3	PO Schriftelijk	Week 49	180	ED401	7%
2	PO Trillingen Domein A, B1, I1, I2 Bewegen in beeld, elektriciteit, krachten en arbeid en energie Overall Natuurkunde 4H Hoofdstukken 1, 2, 3 en 6 Domein C1, C2, G1	PO Schriftelijk	Week 22	180	ED402	9%
		TT Schriftelijk	SE week 3	90	ED403	25%

Natuurkunde

Leerjaar: 2024-2025

Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 slu

Uren: 2,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Trillingen, straling, golven en medische beeldvorming Overall Natuurkunde 4H/5H Hoofdstukken 4, 5, 9 en 10 Domein B1, B2	TT Schriftelijk	SE week 1	90	ED504	25%
4	PO Aarde en Klimaat Domein A, E2, I1	PO Schriftelijk	-	-	ED505	9%
	Stoffen en materialen, hefbomen, zonnestelsel en heelal en aarde en klimaat Overall Natuurkunde 5H Hoofdstukken 7, 8 en 11 + aarde en klimaat (katern) Domein C1, C2, D1, D2, E1, E2	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED506	25%

Scheikunde

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Zouten Reacties in beweging Chemisch evenwicht en zuurbase Boek NOVA Max Methode: Hoofdstukken 4, 5, 6 Domeinen: A, B, C, F	TT Schriftelijk	SE week 3	120	ED401	30%

Scheikunde

Leerjaar: 2024-2025

Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu

Uren: 2,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Organische chemie Reacties in beweging Redoxchemie Materialen</p> <p>Boek NOVA Max Methode: Hoofdstukken 3, 5, 7 en 9 Domeinen: A t/m F</p>	TT Schriftelijk	SE week 1	120	ED502	30%
4	<p>Praktische opdracht Zuur-base, Redoxchemie, Chemische analyse en Praktische vaardigheden</p> <p>Nova scheikunde H6 §3 en §4, H7 en H8 Domeinen: A t/m D</p> <p>Chemische analyse Chemie van het leven Industriële chemie</p> <p>Boek NOVA Max Methode: Hoofdstukken 8, 10, 11 Domeinen: A t/m G</p>	PO Lab + Schriftelijk	-	120	ED503	10%
		TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	30%

Biologie

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 400 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Gedrag, Cellen, Voortplanting en seksualiteit, Soorten en relaties, Ecosysteem en evenwicht Hoofdstuk 1, 2 (+H3§3), 4, 7 en 8 uit Nectar, 4Havo en eventueel uitgereikt extra studiemateriaal. Domein A, B1, B3, B8, C 1 t/m 3, D 1 t/m 4, E1 t/m 3, F3	TT Schriftelijk	SE week 3	120	ED401	20%

Biologie

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 400 sl
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	<p>Erfelijkheid, Evolutie en Transport Hoofdstuk 9, 10 en 11 uit Nectar, 5Havo en eventueel uitgereikt extra studiemateriaal. Domein A, B2, B3, D1, E4, F1 t/m F3</p>	TT Schriftelijk	SE week 1	120	ED502	30%
4	<p>Gezondheid, Gaswisseling en uitscheiding en Reageren. Hoofdstuk 12, 13 en 14 uit Nectar, 5Havo en eventueel uitgereikt extra studiemateriaal. Domein A, B2 t/m B7, D1</p> <p>Onderzoek doen Deze praktische opdracht is een weerslag van verschillende vakinhoudelijke en onderzoeksvaardigheden naar aanleiding van de stof die in 4 en 5 Havo aan bod komt. Domein A</p>	<p>TT Schriftelijk</p> <p>PO Schriftelijk/ Praktisch</p>	SE week 2 -	120 180	ED503 ED504	30% 20%

Onderzoek & Ontwerpen

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 360 sl
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	PTA	Gewicht
1						
2	Keuzeproject #1 Fase 1 Domein A, B, C en D	PO Schriftelijk	Week 13		ED401	10%
	Keuzeproject #1 Fase 2 Domein A, B, C en D	PO Schriftelijk & Mondeling	Week 22		ED402	15%
	Keuzeproject #1 Fase 3 Domein A, B, C en D	PO Schriftelijk & Mondeling	Week 23		ED403	5%
	Portfolio Domein A, B, C en D	PO Schriftelijk	Week 23		ED404	10%

Onderzoek & Ontwerpen

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 360 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	PTA	Gewicht
3	Meesterproef Fase 1 Domein A, B, C, D en E	PO Schriftelijk & Mondeling	SE week 1		ED505	10%
4	Meesterproef Domein A, B, C, D en E	PO Schriftelijk & Mondeling	-		ED506	40%
	Portfolio Domein A, B, C en D	PO Schriftelijk	-		ED507	10%

Natuur, leven en technologie

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 sl
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	Module 1 - Duurzaam en niet duur <ul style="list-style-type: none"> ● PO (50%) ● Toets (50%) Domein A, B1, B2, C	PO TT Schriftelijk	SE week 1	60	ED401	20%
2	Module 2 - Sportprestaties <ul style="list-style-type: none"> ● PO (50%) ● Toets (50%) Domein B1, B2, D1, E1	PO TT Schriftelijk	SE week 2	60	ED402	20%
	Module 3 - GIS <ul style="list-style-type: none"> ● PO (50%) ● Toets (50%). Domein A, B1, B2, C, E1	PO TT Schriftelijk	SE week 3	60	ED403	20%

Het eindcijfer van elke module kan niet herkanst worden, aangezien het voor een groot deel bestaat uit praktische onderdelen die niet herkansbaar zijn. Ook onderdelen van een module die schriftelijk worden getoetst zijn niet herkansbaar.

Natuur, leven en technologie

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Module 4 Door de zoete appel bijten <ul style="list-style-type: none"> • PO (50%) • Toets (50%) Domein A, B1, B2, E1	PO TT Schriftelijk	SE week 1	60	ED504	20%
4	Module 5 Medische beeldvormende technieken <ul style="list-style-type: none"> • PO (50%) • Toets (50%) Domein A, B1, B2, D, E1, E2	PO TT Schriftelijk	SE week 2	60	ED505	20%

Het eindcijfer van elke module kan niet herkanst worden, aangezien het voor een groot deel bestaat uit praktische onderdelen die niet herkansbaar zijn. Ook onderdelen van een module die schriftelijk worden getoetst zijn niet herkansbaar.

Na afronding van alle NLT modules in 5 Havo is het mogelijk eenmaal het gemiddelde SE cijfer voor dit vak te herkansen. Dat gebeurt in 5 Havo aan de hand van een schriftelijke toets die de stof van een aantal NLT-modules uit 4, 5 Havo omvat. De modules waarover de herkansingstoets wordt afgenomen worden aangewezen door het NLT docenten team. Het behaalde cijfer voor deze herkansingstoets vervangt het gemiddelde SE cijfer voor dit vak, indien het resultaat hoger is dan het reeds behaalde SE cijfer voor NLT.

Wiskunde A

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	<p>ICT opdracht Statistiek <i>Getal & Ruimte 12e editie havo A deel 1:</i> H2: De Statistische cyclus Aanvullend materiaal) Datum wordt in de les bij uitdelen opdracht bekend gemaakt. Domein E</p> <p>SE 1: Analyse en Combinatoriek <i>Getal & Ruimte 12e editie havo A deel 1 en 2:</i> Alle leerstof uit klas 4, te weten H1, H2, H3, H4, H5 Domein A, B, C, D, E</p>	<p>PO Digitaal</p> <p>TT Schriftelijk</p>	<p>Week 12</p> <p>SE week 3</p>	<p>-</p> <p>120</p>	<p>ED401</p> <p>ED402</p>	<p>30%</p> <p>10%</p>

Wiskunde A

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	SE 2: Analyse en Statistiek <i>Getal & Ruimte 12e editie havo A deel 2:</i> H6: Rekenregels en formules H7: Statistiek en beslissingen <i>Getal & Ruimte 12e editie havo A deel 3:</i> H9: Exponentiële verbanden Domein A, B, C, E	TT Schriftelijk	SE week 1	120	ED503	30%
4	SE 3: Examenvoorbereiding Gehele eindexamenstof Domein A, B, C, E	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED504	30%

Wiskunde B

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 360 slu
Uren: 2,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	SE 1: Analyse en meetkunde - 1 <i>Getal & Ruimte 12e editie havo B deel 1 en 2:</i> H1 t/m H6 Domein A, B, C, D	TT Schriftelijk	SE week 3	120	ED401	20%

Wiskunde B

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 360 slu
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	SE 2: Analyse en meetkunde - 2 <i>Getal & Ruimte 12e editie havo B deel 2</i> H7, H8 en voorkennis Domein A, B, C, D	TT Schriftelijk	SE week 1	120	ED502	40%
4	SE 3: Analyse en meetkunde - 3 <i>Getal & Ruimte 12e editie havo B deel 3</i> H9, H10, H11 en voorkennis Domein A, B, C, D	TT Schriftelijk	SE week 2	120	ED503	40%

Kunst algemeen en Kunst beeldend

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 320 sl
Uren: 3 uur per week

Periode	Onderwerp en bronnen	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	Kunst Beeldend: 3D en 2D PO: Moderne & Massacultuur Thema is 'de Moderne en Massacultuur'. NB. Van periode 1 naar 2 is er een wissel van de vakken, deze cijfers vormen samen het gemiddelde van ED401 Domein A, B2, en afhankelijk van de keuze van de leerling, C	PO*	3D week 4 2D week 15	-	ED401	25%
		TT Digitaal	SE week 3	90	ED402	15%
	Kunst Algemeen: TT: Moderne en Massacultuur (exclusief film, dans en musical) Boek 'History' van Lambo + aanvullend materiaal. Domeinen A, B1 t/m B6, C					

*Kunst Beeldend opdrachten (PO) worden op de volgende manier becijferd: Dummy: 25%; Proces: 25%; Werk: 50%

Kunst Algemeen en Kunst Beeldend

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 320 slu
Uren: 2,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bronnen	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Kunst Algemeen - Hofcultuur in de 16e en 17e eeuw Losse katern History van Lambo + aanvullend materiaal. Domeinen A, B1 t/m B6, C	TT Digitaal	SE week 1	90	ED503	15%
4	Kunst Algemeen - De drie examenblokken Twee boeken History van Lambo + aanvullend materiaal. Aantekeningen en opdrachten m.b.t. bezoek Kröller Müller museum. Domeinen A, B1 t/m B6, C Kunst Beeldend - Vrije keuze en/of Kröller Müller inspiratie. Bij de allerlaatste praktische opdracht maak je iets waarbij je jezelf overstijgt. Je kiest bijzondere technieken, laat je inspireren door o.a. kunstwerken uit het KMM. Bij 2D en 3D maak je een collectie van beeldend werk. Domeinen A, B2, en afhankelijk van de keuze van de leerling C	TT Digitaal	SE week 2	90	ED504	15%
		PO*	-	-	ED505	30%

*Kunst Beeldend praktische opdrachten (PO) worden op de volgende manier becijferd: Dummy: 25%; Proces: 25%; Werk: 50%

Maatschappijleer (reguliere leerlingen)

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 120 slu
Uren: 1,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	Parlementaire democratie + actualiteit Bron: Thema's, LB en WB Aantekeningen en actualiteit Domein A, C	TT schriftelijk	SE week 1	60	ED401	20%
2	Rechtsstaat + actualiteit Bron: Thema's, LB en WB Aantekeningen en actualiteit Domein A, B	TT schriftelijk	SE week 2	60	ED403	20%
	PO1 Onderzoek rechtsstaat Opdracht actualiteit Domein A, B	PO schriftelijk	Week 11	-	ED402	20%
	PO2 Presentatie politiek probleem Domein A, B	PO mondeling	Week 12 - 21	-	ED404	20%
	Pluriforme samenleving + verzorgingsstaat + actualiteit Bron: Thema's, LB en WB Aantekeningen en actualiteit Domein A, D, E	TT schriftelijk	SE week 3	60	ED405	20%

Maatschappijleer (IBC-leerlingen)

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVOIBC

Studielast: 120 slu
Uren: 1 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	Wat is maatschappijleer + Rechtsstaat + actualiteit Bron: Thema's, LB pp. 7-65 en WB pp. 4-67, aantekeningen en actualiteit Domein A, B	TT schriftelijk	SE week 1	60	ED401	20%
2	PO1 politieke partijen Domein A, C	PO Schriftelijk	Week 5	-	ED402	20%
	Parlementaire democratie + actualiteit Bron: Thema's, LB pp. 66-115 en WB pp. 68-111, aantekeningen en actualiteit Domein A, C	TT schriftelijk	SE week 2	60	ED403	20%
	PO2 Onderzoek Maatschappelijk vraagstuk Domein A	PO Schriftelijk/ Mondeling	Week 24	-	ED404	20%
	Pluriforme samenleving + Verzorgingsstaat + actualiteit Bron: Thema's, LB pp. 116-185 en WB pp. 112-175, aantekeningen en actualiteit Domein A, D, E	TT Schriftelijk	SE week 3	60	ED405	20%

Culturele Kunstzinnige Vorming

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 120 sl
Uren: 1 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1	<p>CA1 Blog/vlog projectweek 1 We bezoeken met school Düsseldorf. Kun je niet mee? Bespreek dan je alternatieve oplossing op tijd voor en zorg dat je je verslag op tijd in kunt leveren! Domein A1 A2 B3 B4 C5 C6 C7 C8 D9 D10 D11</p>	PO	Week 42	-	ED401	22%
2	<p>CKV Reflectie filmbezoek We bezoeken met school het *Filmtheater. Je levert het verslag via Classroom in. Kun je niet naar het Filmtheater? Bespreek dit dan minstens 2 weken van tevoren met je ckv docent! Domein A1 A2 B3 B4 D11</p>	PO	Week 2	-	ED402	22%
	<p>CKV onderzoek & creatie Je hebt in duo's onderzoek gedaan naar een ckv-onderwerp. De theorie en praktische verwerking van dit onderzoek lever je uiterlijk deze week in. Domein A1 A2 B3 B4 C5 C6 C7 D9 D10 D11</p>	PO	Week 21	-	ED403	40%
	<p>CKV Portfolio: reflectie & website je maakt je website helemaal af, let daarbij op esthetiek en de volledigheid. Tevens schrijf je een reflectieverslag wat je hier ook op plaatst. Domein A1 A2 B3 B4 D9 D10</p>	PO	Week 27	-	ED404	16%

Lichamelijke opvoeding

Leerjaar: 2023-2024
Opleiding: 4 HAVO

Studielast: 120 slu
Uren: 2 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
1						
2	<p>PO Warming-Up Leerlingen verzorgen een warming-up in een tweetal voor de klas. De PO wordt met een onvoldoende, voldoende of een goed beoordeeld op basis van de bij de opdracht meegeleverde beoordelingscriteria. Bij een onvoldoende wordt het PO opnieuw ingepland totdat deze voldoende is.</p> <p>Leerlingen krijgen een beoordeling voor hun lesvoorbereiding. Daarnaast wordt ook het lesgeven beoordeeld. Beide onderdelen moeten met minimaal een voldoende worden afgerond. Domein A, C, D</p> <p>Deelname binnensportdag* Leerlingen kunnen zich digitaal inschrijven voor diverse workshops. Workshops die worden aangeboden zijn: fitness, stijldansen, crossfit, zwemmen, squash, volleybal, voetbal, bowlen, kickboksen, yoga, enz. Leerlingen zijn er zelf verantwoordelijk voor dat hun programma aansluit en voldoet aan de minimale eis van 5 workshops. Bij een actieve participatie van 5 workshops is de sportdag met een voldoende afgesloten. Bij onvoldoende participatie zal dit onderdeel ingehaald worden. Domein A, B</p>	<p>Handelingsdeel</p> <p>Handelingsdeel</p>	<p>Week 44 t/m 13</p> <p>Week 5</p>	<p>20</p> <p>480</p>		

	Deelname Watersportdag* Domein A, B, C, E	Handelingsdeel	Week 23	480		
	Assistentie bij sportdagen Leerlingen assisteren bij een sportdag van klas 1 t/m 4. Leerlingen zijn verantwoordelijk voor het leiden van een spel, bijhouden van de score, tijdwaarneming of bijhouden van het wedstrijdschema. Bij een actieve rol en participatie is het eindoordeel altijd voldoende. Bij een onvoldoende inzet word je bij een andere sportdag ingezet. Domein C	Handelingsdeel	Week 44 t/m 28	240		

*) Wanneer een leerling afwezig is bij een sportdag wordt er in overleg met de docent LO besproken hoe dit gecompenseerd gaat worden.

Blessure

Wanneer een leerling niet mee kan doen met de les, overhandigen zij aan de docent LO, aan het begin van de les een briefje van thuis. De leerling zal in SOM geregistreerd worden als 'blessure met briefje'. Indien de leerling geen briefje mee heeft leveren ze zo snel mogelijk daarna alsnog een briefje in bij de conciërge. De melding 'blessure zonder briefje' zal pas dan omgezet worden.

Een leerling die zelf niet actief kan deelnemen aan de les LO komt altijd naar de les om te assisteren.

Lichamelijke opvoeding

Leerjaar: 2024-2025
Opleiding: 5 HAVO

Studielast: 120 slu
Uren: 0,5 uur per week

Periode	Onderwerp en bron	Soort toets	Week	Tijdsduur in minuten	SE	Gewicht
3	Deelname sportoriëntatie* Leerlingen volgen een sportoriëntatie-programma met een aantal workshops van 2 lessen. Gemiste lessen moeten worden ingehaald tijdens de inhaalmomenten. Het programma bestaat uit onderdelen als bootcamp, hiphop, tennis, schermen, kickboksen, fitness, squash, etc. Domein A, B, D, E	Handelingsdeel	Week 37 t/m 3	720		

*In SOM wordt per les voor elke leerling de aanwezigheid bijgehouden. Bij aanwezigheid en actief deelnemen komt er een V (voldoende) te staan. Bij afwezigheid of onvoldoende participatie komt er een O (onvoldoende) te staan. Wanneer een les is ingehaald, wordt de O in een V gewijzigd.

Dit SE is gericht op participatie en vaardigheden van de leerling

Hoe komt de beoordeling tot stand? De leerling heeft naar vermogen deelgenomen aan de lessen LO Criteria hierbij zijn: inzet, werkhouding, omgang met klasgenoten en docent, houden aan afspraken. Bij voldoende aanwezigheid en participatie is het eindoordeel altijd voldoende. Leerlingen krijgen ook een beoordeling voor hun bewegings- en regelvaardigheden. Als ze daarvoor goede beoordelingen scoren, kunnen ze het eindoordeel "goed" krijgen.

De beoordeling voor het SE komt tot stand door de SE-opdrachten in het voorexamenjaar en het afronden van het programma in het examenjaar. Dit moet allen met minimaal een voldoende worden afgesloten.

Blessure in het examenjaar

Wanneer een leerling een blessure heeft, komt hij/zij niet naar de les. Immers, aan de les kan niet op een actieve manier deelgenomen worden. Wanneer de blessure meer dan 1 les duurt, neemt de leerling contact op met zijn of haar docent LO (zoals in het rooster staat) om de situatie te bespreken en om nadere afspraken te maken.

Bij een kortdurende blessure (een blessure waarbij een of enkele lessen niet actief deelgenomen kan worden) wordt van de leerling verwacht dat hij/zij met de docent LO afspraken maakt wanneer de les(sen) wordt ingehaald.

Bij een langdurige (of chronische) blessure (een blessure waarvan verwacht wordt tot aan de kerstvakantie last te hebben) is een dokters/specialisten-verklaring nodig om vrijstelling te krijgen voor LO. Deze verklaring moet bij de examencommissie worden ingediend. De leerling brengt de docent LO op de hoogte wanneer de verklaring bij de examencommissie is ingediend.